

Pääministeri Sanna Marinin puheenvuoro Saamelaisten totuus- ja sovintokomission asettamista koskevassa tiedotustilaisuudessa 28.10.2021

Hyvät kuulijat ja tiedotusvälineiden edustajat,

Hyvää saamen kielten viikkoa kaikille.

Minulla on ilo kertoa, että Valtioneuvosto on tänään asettanut Saamelaisten totuus- ja sovintokomission. Asiaa on valmisteltu neljän vuoden ajan tiiviissä yhteistyössä Saamelaiskäräjien ja Kolttien kyläkokouksen kanssa. Kiitän kaikkia valmistelussa mukana olleita.

Komission asettaminen on yksi keskeinen osa hallituksen kotimaassa tapahtuvasta ihmisoikeustyöstä. Komission työ tulee olemaan monessa suhteessa ainutlaatuinen ja historiallinen prosessi Suomessa.

Voimme varmasti olla samaa mieltä siitä, että Saamelaisten totuus- ja sovintokomission työlle on ilmeinen tarve. Alkuperäiskansat ovat kokeneet ja kokevat rasismia ja syrjintää monissa maissa - myös valtioiden ja viranomaisten taholta. Alkuperäiskansojen asema on ajankohtainen aihe meillä ja maailmalla.

Komission työn tavoitteena on tunnistaa ja arvioida saamelaisten kokemaa historiallista ja nykyistä syrjintää ja oppia siitä. Tähän kuuluvat muun muassa valtion sulauttamispolitiikka sekä oikeuksien loukkaukset. Komission työn tehtävänä on selvittää, miten nämä vaikuttavat saamelaisiin ja heidän yhteisönsä nykyisessä tilanteessa. Vastaavat prosessit ovat meneillään myös Norjassa ja Ruotsissa.

Komission työllä halutaan edistää saamelaisten parempia mahdollisuuksia ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Prosessin aikana pyritään myös vahvistamaan saamelaisuuden ja saamelaiskulttuurin tuntemusta valtaväestön keskuudessa.

Komissiossa on viisi komissaaria, joista kaksi on valittu valtioneuvoston esityksestä, kaksi Saamelaiskäräjien esityksestä ja yksi Kolttien kyläkokouksen esityksestä. Komissio on työssään itsenäinen ja riippumaton.

Valmistelut käynnistettiin Saamelaiskäräjien aloitteesta lokakuussa 2017. Valtioneuvoston kanslia on valmistellut yhteistyössä Saamelaiskäräjien ja Kolttien kyläkokouksen kanssa komission perustamista. Valtion osalta mukana valmisteluissa ovat olleet myös oikeusministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö.

Valtioneuvoston kanslia asettaa seurantaryhmän totuus- ja sovintokomission tueksi. Seurantaryhmään kutsutaan edustajat muun muassa eduskunnassa edustettuina olevilta puolueilta sekä Saamelaiskäräjiltä. Seurantaryhmä työskentelee siihen asti, kunnes totuus- ja sovintokomission työ päättyy.

Komission työ tulee varmasti nostamaan esille kipeitä muistoja yksilötasolla sekä kollektiivisesti. Tästä syystä psykososiaalinen tuki on tärkeä osa Saamelaisten totuus- ja sovintoprosessia. Saamelaisten psykososiaalista tukea on valmisteltu huolellisesti ennen komission asettamista, jotta riittävää tukea saamen kielellä ja kulttuurin edellyttämällä tavalla on tarjolla. Tätä ennen tällaisia palveluita ei käytännössä ole ollut saamen kielillä tarjolla.

Totuus- ja sovintokomissio tulee järjestämään tiedotustilaisuuden järjestäytymiskokouksensa yhteydessä.

Toivotan menestystä komissiolle sen tärkeässä työssä. Yhteinen tavoitteemme on, että komission työn seurauksena vuoropuhelu ja luottamus saamelaisten ja valtion välillä lisääntyy.

Vain ymmärtämällä mitä saamelaiset ovat kokeneet, voimme aidosti löytää ratkaisuja tulevaisuuteen.

Giitu

Takkâ

Spä'sseb